

Mottagare
Justitiedepartementet

Datum
2022-05-31

Diarienummer
RS220351

Yttrande - Svar på promemorian Viktigt meddelande till allmänheten - en översyn av VMA-systemet (Ds 2022:1) (Ju 2022/00440)

Region Halland har erhållit möjlighet att inkomma med yttrande avseende promemorian Viktigt meddelande till allmänheten - en översyn av VMA-systemet.

Region Halland ser väsentligen positivt på en översyn och reglering av VMA-systemet. Utredningen syftar till att klargöra respektive aktörs ansvar.

Ett antal författningsförändringar föreslås. Dessa skapar förutsättningar för att varnings- och informationssystemet ska fungera i både fred och krig. Tillsyn möjliggör att aktörer uppfyller skyldigheter enligt författning.

Region Halland kan begära VMA till allmänheten utifrån Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extra ordinär händelse i fredstid och höjd beredskap. Vidare kan Region Hallands smittskyddsläkare i sin myndighetsutövning begära VMA, som juridiskt grundas i smittskyddslagen (2004:168).

Region Halland önskar belysa att smittskyddsläkaren i sin myndighetsutövning står utanför Region Halland och agerar i egenskap av myndighet.

Region Halland väljer att endast yttra sig vid avvikande åsikt från utredningen.

Yttrande

Region Halland ser väsentligen positivt på flera delar av utredningen.

7.3 Grunderna för begäran om sändning av viktiga meddelanden till allmänheten bör regleras i egen författning

Region Halland bedömer att nuvarande reglering genom avtal är otydlig och bör inte lämnas till avtalsparter för förhandling. VMA-systemet bör regleras inom egen författning.

9.6 Vilka aktörer ska vara behöriga att begära sändning av VMA

Utredningen anger att endast de som är ytterst ansvariga för samhällets säkerhet ska äga rätten att sända VMA.

Region Halland ser att det kan föreligga stor risk att ett viktigt meddelande till allmänheten kan fördröjas om möjligheten att skyndsamt varna allmänheten kan ske. Oaktat om aktören är privat eller inte. Privata aktörer bör ges möjlighet att varna via VMA systemet. Att agera skyndsamt för att skydda mot sådant som riskerar att hota grundläggande värden som liv, hälsa samt miljö bör prioriteras före vem som äger rätt att meddela VMA.

Vidare bedömer **Region Halland** att lokala privata företag ska ges möjlighet att använda VMA systemet, exempelvis Ringhals AB skall kunna sända VMA om misstanke finns om kärnteknisk händelse vid verket. Vid ett sådant scenarion bedömer **Region Halland** att ett VMA sänds så snart som möjligt, i akt och mening skydda liv, hälsa och miljö. **Region Halland** ser en liten risk vid delat ansvar.

Utredningen menar att det i områden nära kärntekniska anläggningar finns en beredskap hos allmänheten att snabbt gå inomhus om signalen viktigt meddelande ljuder. Detta bedöms fylla en viktig funktion vid just radiologiska nödsituationer.

Vidare anger rapporten att radio-och TV-företagen endast är skyldiga att sända VMA på begäran av myndighet.

Region Halland menar att det sannolikt är som utredningen menar, allmänheten i närområdet till en kärnteknisk anläggning är välinformerade och besitter handlingsberedskap vid signal VMA. Att radio-och TV-företagen endast sänder VMA på begäran av myndighet ter sig riskera fördröjning och onödigt byråkratiskt. Sändningstillstånd bör ses över.

9.7 Behöriga myndigheter

Förslag: Sändning av viktiga meddelanden till allmänheten som omfattas av den föreslagna lagen kan begäras av regeringen eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Region Halland bedömer att en beskrivning av vad som ryms inom begreppet region respektive kommun saknas. Denna otydlighet gäller bland annat bolag, hel eller delägda inom Region respektive kommun, om ett kommunalförbund, skattefinansierade privata verksamheter som har avtal med regionen och gemensamma nämnder. **Region Halland** bedömer att det kan skapa omfattande påverkan på hur systemet ska användas och vilka verksamheter och funktioner inom en region som på egen hand må begära sändning av VMA.

16.6.2 Förslag: Ett viktigt meddelande till allmänheten om flyglarm ska kunna sändas i ljudradio och tv, till terminalutrustning samt i anläggningar för utomhusvarning. Vad gäller användning av kanalerna gäller detsamma som för andra viktiga meddelanden till allmänheten.

Region Halland bedömer det som rimligt att VMA om flyglarm även ska kunna sändas till mobiltelefoni, kommersiell TV, sociala media och andra informationsvägar. Då utomhustyfoner är primär varningskanal kan det finnas värde att även nyttja andra kanaler.

Regionstyrelsen

Mikaela Waltersson
Regionstyrelsens ordförande

Jörgen Preuss
Regiondirektör